

Moskova Duruşmaları'na dair

Sevgili dinleyiciler, yoldaşlar ve dostlar!

Moskova, tek bir adamın sesinden, niye bu kadar çok korkuyor? Çünkü ben gerçeği, bütün gerçeği biliyorum da ondan. Çünkü benim saklayacak hiçbir şeyim yok. Çünkü ben, elimde belgeler, olgular, tanıklarla halka açık ve tarafsız bir soruşturma komitesinin önüne çıkıp gerçeği sonuna kadar gözler önüne sermeye hazırım.

Şunu burada beyan ediyorum: Eğer bu komite, Stalin'in bana yüklediği suçlarda en ufak bir sorumluluk taşıdığım kararına varırsa, kendi ayağımla gidip GPU cellâtlarına teslim olacağıma peşin peşin söz veriyorum. Umarım bu yeterince anlaşılmıştır. Hepiniz işittiniz mi? Bunu tüm dünyanın önünde beyan ediyorum. Basından, sözlerimi gezegenin en ücra köselerine kadar yayımlamasını istiyorum. Ama eğer komite, Moskova Duruşmaları'nın kasıtlı ve önceden hazırlanmış, insanların eti ve kemiği üzerine kurulmuş bir tezgâh olduğuna kanaat getirirse, beni suçlayanlardan kendi ayaklarıyla gelip idam mangasının önünde durmasını istemeyeceğim. Hayır, kuşaklar boyu insanların hafızasında kalacak sonsuz utanç onlar için yeterli olacaktır! Kremlin'den beni suçlayanlar duyuyor mu bunu? Savunmamı onların suratlarına fırlatıyorum ve cevaplarını bekliyorum.

Moskova Duruşmaları'nın özünde saçmalık var. Resmi ağızlara göre "Troçkistler", 1931'den beri en canavarca komployu tezgâhlıyormuş. Ama sanki öyle bir emir almışlar gibi, hepsi de belli bir şekilde konuşup yazmış ama başka türlü davranmışlar. Yüzlerce insanın komploya karıştığı ima edilmesine rağmen, beş yıldır tek bir ipucu dahi bulunamadı. Genel itiraflar başlayana kadar hiçbir açık yakalanamadı, hiçbir ifşaat ya da ihbar olmadı, hiçbir mektup ele geçirilemedi! Sonra yeni bir mucize oldu. Suikastlar düzenlemiş, savaş hazırlıkları yapmış, Sovyetler Birliği'ni bölmüş olan insanlar, bu azılı suçlular, delillerin baskısı karşısında filan değil, hayır, çünkü delil yoktu ortada, ama bazı esrarengiz nedenlerle, ikiyüzlü psikologların 'Rus ruhu'nun tuhaf özellikleri olarak açıkladığı

nedenlerle, Ağustos 1936'da birden bire itirafa başladı. Bir düşünün hele, daha dün bunlar, Troçki'nin görülmeyen emirleri altında demiryollarına sabotaj düzenleyip, işçileri zehirliyordu. Bugünse Troçki'yi suçluyor, düzmece suçlarını onun üstüne yıkıyorlar. Dün, tek düşledikleri Stalin'i öldürmekti. Bugünse hep bir ağızdan onu yücelten ilahiler okuyorlar. Nedir bu? Bir tımarhane mi? Hayır, bize bunun bir tımarhane değil, 'Rus ruhu' olduğunu söylüyorlar. 'Rus ruhu' hakkında yalan söylüyorsunuz beyler, genel olarak insan ruhu hakkında yalan söylüyorsunuz.

Mucize, sadece bu itirafların aynı anda ve aynı şekilde olmasında değildir. İtirafların geneline bakıldığında, hepsinden daha önemli bir mucize görüyoruz: Komplocular, kendi politik çıkarları açısından kesin biçimde ölümcül, ama yönetimdeki klik açısından son derece yararlı bir şey yaptı. Üstelik komplocular, mahkeme karşısında tam da Stalin'in en vazifesinas ajanlarının söylediği şeyleri söylüyordu. Kendi hür iradeleriyle davranan normal insanlar, asla Zinovyev'in, Kamanev'in, Radek'in, Piyatakov'un ve diğerlerinin yaptığı gibi davranmayı başaramazdı. Düşüncelerine bağlılıkları, politik haysiyetleri, sadece kendilerini koruma içgüdüsü bile kendileri için mücadele etmeye, kişilikleri, çıkarları, hayatları için mücadele etmeye zorlardı onları. Tek makul ve konuya uygun soru sudur: Bütün insani reflekslerin, ortadan kalktığı bir duruma kimler getirdi bu adamları ve bunu nasıl basardılar? Hukukta, birçok sırrın anahtarını elinde tutan çok basit bir ilke vardır: "*cui prodest scelus, is fecit*" **(1)** Basından sonuna kadar sanıkların tüm davranışlarına yön veren, kendi düşünceleri ve çıkarları değil, yönetimdeki kliğin çıkarları olmuştur. Ve bu düzmece komplo ve itiraflar, tiyatroyu andıran durumsa ve tümüyle gerçek olan idamlar, tümü de aynı el tarafından düzenlenmiştir. Kimin eli? *Cui prodest*, Stalin'in eli. Gerisi hikâyedir. Kandırmacadır. 'Rus ruhu' hakkında bos yere gevezeliktir! Duruşmalarda boy gösterenler, savaşçılar ya da komplocular değil, GPU'nun elindeki kuklalarıdır. Kendilerine verilen rolleri oynadılar. Bu utanç verici tezgâhın hedefi, bütün muhalefeti ortadan kaldırmak, eleştirel düşüncenin kaynağını zehirlemek, Stalin'in totaliter rejimini kesin bir şekilde yerleştirmek. Tekrarlıyoruz, suçlama, önceden tasarlanmış bir tezgâhtır. Bu tezgâh, olgularla bir arada incelenecek olursa, her bir sanığın itirafında kaçınılmaz olarak ortaya çıkacaktır.

Savcı Visinski de çok iyi biliyor bunu. İşte bu yüzden tek bir somut soru

yönelmedi sanıklara, çünkü çok büyük utanç yaratacaktı bu onlarda. İsimler, belgeler, tarihler, yerler, ulaşım yolları, toplantılardaki koşullar... Bütün bu kesin olguların etrafına bir utanç perdesi çekti Visinski, ya da daha açık konuşacak olursak utanmazca bir perde. Visinski, bir hukukçunun diliyle değil, tezgâhın eski ustasının alışılmış diliyle, hırsızın jargonuyla sorguya çekti sanıkları. Hiçbir maddi kanıt bulunmayışıyla birlikte, Visinski'nin sorduğu soruların üstü kapalı niteliği de Stalin'e karşı ikinci ezici kanıt oluşturmaktadır.

Sevgili dinleyiciler, aranızda, şunu özgürce söyleyebilecek insanların sayısı az olmamalı: 'Sanıkların itirafları düzmedir, bu çok açık; peki ama Stalin, bu itirafları elde etmeyi nasıl basardı?' İşte sır burada gizli. Aslında sır, o kadar da derinlerde gizli değil. Engizisyon, çok daha yalın bir teknik kullanarak, kurbanlarından her türlü itirafı almıştı. Demokratik jüri hukuku, ortaçağ yöntemlerini iste bu yüzden yasaklamıştır, çünkü bunlar gerçeğin ortaya çıkmasını değil, sadece engizisyon jürisinin dikte ettiği suçlamaların doğrulanmasını sağlar. GPU duruşmalarının karakteri, tam da engizisyonu andırmaktadır. İşte itirafların arkasındaki basit sır! Birazcık düş gücü kırıntısına sahip herhangi biri, kafasında talihsiz bir Sovyet yurttaşı, yapayalnız bırakılıp kovuşturmaya uğramış bir muhalif, Stalin'e övgü telgrafları değil, suçlarını anlatan düzineler dolusu itiraf yazabilen bir parya canlandırabilir. Belki bu dünyada kendisine, karısına, çocuklarına yapılabilecek fiziki ve manevi işkencelere karşı dayanabilen kahramanlar vardır. Bilemiyorum... Ancak kişisel deneyimim, insanın sinir sisteminin kapasitesinin sınırlı olduğunu söylüyor bana. GPU aracılığıyla, Stalin kurbanını tuzağa düşürüp, kapkara bir çaresizlik, aşağılanma, mahrumiyet cehennemine boğabilir. Öyle ki, çıkarı hemen ölebilmek olan ya da geleceğe dair küçücük bir umut ışığı görebilen bir kurban, en canavarca suçları üstlenebilir. Tabii eğer intiharı düşünmüyorsa. İntihar ya da manevi çöküş; başka seçenek yok! Ama unutmayın ki, GPU zindanlarında intihar bile çoğu zaman erişilmez bir lüktür!

Moskova Duruşmaları, devrimin onurunu lekelememektedir. Çünkü onlar, gericiliğin soyundan gelmektedir. Moskova Duruşmaları, eski Bolşevik kuşağının onurunu lekelememektedir, sadece Bolşeviklerin bile etten ve kemikten yapılmış olduğunu ve baslarının üstünde ölümün sarkacı bulunurken, sonsuza kadar direnemeyeceklerini göstermektedir. Moskova Duruşmaları, onları tasarlayan

politik rejimin onurunu lekeler. Onurdan ve vicdandan yoksun Bonapartizm rejiminin! İdam edilenlerin hepsi de dudaklarının arasında bu rejime lanet sözleri dökerek ölmüştür. Moskova Duruşmaları bir işarettir. Bu işarete kulak asmayanlara yazık! Reichstag Duruşması'nın(2) da kuskusuz büyük önemi vardı ama o sadece, karanlığın ve barbarlığın bütün güçlerinin vücut bulması anlamına gelen iğrenç faşizm ile ilgiliydi. Moskova Duruşmaları, sosyalizm sancağı altında düzenlenmiştir.

Sosyalizm sancağını, sahtekârlığın ustalarına bırakmayacağız! Bizim kuşağımız, tüm yeryüzünde sosyalizmi kuramayacak kadar zayıf çıkarsa, o lekesiz sancağı çocuklarımıza devredeceğiz. Gelecekte yaşanacak mücadelenin önemi bireyleri, hizipleri ve partileri aşmaktadır. Bütün insanlığın geleceği içindir bu mücadele. Çok şiddetli geçecektir. Uzun sürecektir. Kim bedenine rahat, ruhuna huzur arıyorsa bırakın gitsin. Gericiliğin hüküm sürdüğü zamanlarda, gerçeğe değil, bürokrasiye sırtını dayamak daha kolay olur. Ama sosyalizm sözünü içi boş bir ses değil, kendi manevi hayatının içeriği olarak gören herkes, ileri! Ne tehditler, ne durumsalar, ne de haklarımızın ayaklar altına alınması durdurabilir bizi! İsterse rengi atmış kemiklerimizin üzerinde yükselecek olsun, gerçek zafere ulaşacaktır! Onun yolunu biz göstereceğiz. Gerçek zafere erecektir!

Kaderin bütün ağır darbeleri karsısında, eğer sizlerle birlikte onun zaferine bir katkı olursa, tıpkı gençliğimin en güzel günlerindeki gibi mutlu olacağım! Çünkü dostlarım, insanın en yüce mutluluğu, bugünü tüketmekte değil, dayanışma içinde geleceği yaratmakta yatar.

1937

Dipnotlar

1.) "Cinayetten kim kazançlı ise, canı odur." - çev.

2.) 1933 yılında Hitler Almanya'sında, 23 Şubat günü düzmece bir şekilde Alman parlamentosu Reichstag, ateşe verilir. Olayın hemen ardından komünistlere

yönelik 'cadı avı' başlatılır. Troçki, faşizm'in ve Stalinizmin provokasyonları arasında analogi kuruyor.- çev.